

Ερώτημα 3: Πώς απαντώ σε ερωτήσεις αναφορικά με τις γλωσσικές επιλογές των συγγραφέων

Ποιες είναι οι γλωσσικές επιλογές-εκφραστικά μέσα

1. Προτάσεις <u>Είδη προτάσεων</u> • Ερωτηματικές (είδη ερωτημάτων) • Μακροπερίοδος λόγος (διαδοχική υπόταξη) • Μικροπερίοδος/βραχυπερίοδος λόγος • Ελλειπτικές <u>Σύνδεση προτάσεων</u> • Παρατακτική, • Υποτακτική- • Ασύνδετο, • Επιδοτική αντίθεση (όχι μόνο δε(ν)... αλλά και) 2. Λειτουργία της γλώσσας • Αναφορική/δηλωτική/κυριολεκτική • Ποιητική/ συνυποδηλωτική/μεταφορική 3. Σχήματα λόγου <u>α. Εικονοπλαστικός, παραστατικός λόγος</u> • Μεταφορά • Παρομοίωση • Αναλογία μεταφορική • Προσωποποίηση • Σύμβολα <u>β. Δήλωση έμφασης</u> • Επαναλήψεις • Αντιθέσεις • Υπερβολή • Πλεονασμός • Σχήμα λιτότητας • Σχήμα παραλληλίας (κατάφαση και άρνηση) • Άρση και θέση (τι δεν είναι και μετά τι είναι) <u>γ. Δήλωση διάθεσης</u> • Ειρωνεία • Σχήμα οξύμωρο • Χιούμορ	4. Λεξιλόγιο <u>α. Είδος λεξιλογίου</u> • Λαϊκό/απλό , καθημερινό λεξιλόγιο-προφορικότητα του λόγου • Λόγιο λεξιλόγιο • Ειδικό λεξιλόγιο • Ξένες λέξεις • Λέξεις συγκινησιακά φορτισμένες • Περιγραφικός και αφηγηματικός λόγος • Λεξιλόγιο που δηλώνει χρόνο <u>β. Μέρη του λόγου</u> • Επίθετα περιγραφικά και αξιολογικά • Ρήματα- Σύνταξη-παρεπόμενα -Ενεργητική και παθητική σύνταξη -προσωπική και απρόσωπη -Ρηματικές φράσεις και ονοματοποίηση -οπτική γωνία -πλάγιος και ευθύς λόγος-αυτούσια μεταφορά λεγομένων Ρηματικά πρόσωπα Ρηματικές εγκλίσεις Εκφράσεις τροπικότητα Ρηματικοί χρόνοι 5.. Σημεία στίξης <u>α.Συντακτικά</u> • Τελεία • Άνω τελεία • Διπλή τελεία • Κόμμα • Παύλα • Διπλή παύλα • Παρένθεση • Αγκύλες • Ερωτηματικό • Θαυμαστικό • Αποσιωπητικά • Λέξεις που περικλείονται σε σημεία στίξης <u>β. Σχολιαστικά</u> (θαυμαστικό, ερωτηματικό, αποσιωπητικά, εισαγωγικά)
---	---

Διευκρινίσεις

Γλωσσικές επιλογές και ύφος	Οι λέξεις που επιλέγει ο συγγραφέας μπορεί να έχουν διαφορετικά επίπεδα τυπικότητας (π.χ. επίσημο ή ανεπίσημο ύφος), ειδικό νόημα, συναισθηματική φόρτιση ή ακόμα και συνυποδηλώσεις (αξιολογικές, κοινωνικές κ.λπ.). Για παράδειγμα, η επιλογή λέξεων με θετική ή αρνητική χροιά μπορεί να δείχνει αν ο συγγραφέας υποστηρίζει ή απορρίπτει κάτι. Το ίδιο συμβαίνει και με την επιλογή ορισμένων επιθέτων ή με τη χρήση σχολιαστικών σημείων στίξης. Το επίπεδο ύφους του πομπού διαφοροποιείται ανάλογα με την κατάσταση της επικοινωνίας στην οποία βρίσκεται ο πομπός.
Χρήση της γλώσσας Ως προς το περιεχόμενο Επικοινωνιακή λειτουργία	Η "χρήση της γλώσσας" αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο οι συγγραφείς χρησιμοποιούν τη γλώσσα για να διατυπώσουν ιδέες, συναισθήματα, ή πληροφορίες. Περιλαμβάνει όχι μόνο τη σωστή γραμματική και συντακτική δομή, αλλά και το πώς προσαρμόζονται οι γλωσσικές επιλογές ανάλογα με το επικοινωνιακό πλαίσιο, τον σκοπό και τον ακροατή
Σημασία Κυριολεξία, μεταφορά, πολυσημία Συμφραζόμενα	Οι λέξεις δεν έχουν μόνο μία σημασία δηλαδή, την κυριολεκτική τους, μπορεί να «φιλοξενούν» περισσότερες της μίας σημασίες με την ίδια γραμματική μορφή, δηλαδή εντοπίζεται πολλαπλότητα σημασιών. Γι' αυτό οι λέξεις χαρακτηρίζονται από αμφισημία, πολυσημία, συνυποδήλωση, μεταφορική σημασία Ωστόσο, οι λέξεις αποκτούν ειδική σημασία σε σχέση με τα συμφραζόμενα ή τη χρήση σχολιαστικών σημείων στίξης σε μια δεδομένη κατάσταση επικοινωνίας. Τα συμφραζόμενα είναι οι λέξεις ή οι προτάσεις που προηγούνται ή έπονται μιας συγκεκριμένης λέξης μέσα σε ένα κείμενο ή λόγο και βοηθούν στην ερμηνεία της.

Η κατανόηση της σημασίας κάθε λέξης ή πρότασης που συναποτελούν τις περιόδους των παραγράφων ενός κειμένου είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την τεκμηριωμένη απάντηση σε ερωτήσεις σχετικά με τις γλωσσικές επιλογές των συγγραφέων.

Βλέπε [Η σημασία των λέξεων](#)

Οδηγίες για τη σύνταξη και τεκμηρίωση των απαντήσεων

1 ^ο βήμα <u>Προσυγγραφικό στάδιο</u>	2 ^ο βήμα <u>Συγγραφικό στάδιο</u>
A. Διαβάζουμε προσεκτικά την ερώτηση για να κατανοήσουμε • το ερώτημα και • το κείμενο αναφοράς B. Εντοπίζουμε στο κείμενο τις γλωσσικές επιλογές	A. Οργάνωση της απάντησης <u>Εισαγωγική φράση</u>: ακολουθούμε τη δομή της ερώτησης B. Ανάπτυξη και τεκμηρίωση <u>Ο/η συγγραφέας επιλέγει</u> (γράφουμε τη γλωσσική επιλογή....) <u>Με αυτή την επιλογή</u> Διερευνούμε τη σχέση της γλωσσικής επιλογής ➤ Ως προς το περιεχόμενο στο συγκεκριμένο απόσπασμα ή παράγραφο του κειμένου!!!! ➤ Ως προς το ύφος ➤ Ως προς τον σκοπό και τις προθέσεις των συγγραφέων ➤ Την επίκληση στο συναίσθημα ➤ Ως προς την αντίδραση του δέκτη Λαμβάνοντας υπόψη 1. το κειμενικό είδος 2. την ιδιότητα του ομιλητή ή συγγραφέα 3. την επικοινωνιακή περίσταση (μέσον δημοσίευσης, περίσταση ομιλίας,δέκτης)

ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ

1.ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ερωτηματικές προτάσεις-Ανάλογα με το είδος και το περιεχόμενο των ερωτημάτων

Είδη ερωτηματικών προτάσεων	Ρόλος	Επικοινωνιακή λειτουργία
1. Ρητορικό ερώτημα (αυτονόητη η απάντηση)	➤ Περιεχόμενο Δηλώνεται με εμφαντικό τρόπο η θέση ή η επιχειρηματολογία του συγγραφέα. Έκφραση συναισθημάτων ➤ ή επίκληση στο συναίσθημα	➤ Ως προς το ύφος Το ύφος αποκτά ποικιλία, αφού αλλάζει ο τόνος, σπάει η μονοτονία ➤ Ως προς τον δέκτη • Προσελκύεται/ εγείρεται το ενδιαφέρον του δέκτη/ αναγνώστη. • Γενικά, αναγκάζουν τον δέκτη να εστιάσει την προσοχή του σε ορισμένα σημεία του κειμένου • Ο δέκτης έχει την αίσθηση ότι ο συγγραφέας επικοινωνεί άμεσα μαζί του, με αποτέλεσμα να γίνεται ευκολότερα κοινωνός των προβληματισμών του και να αποδέχεται ευκολότερα τις ιδέες και τα επιχειρήματά του
2. Ερώτηση - απάντηση (ρητορικό σχήμα)	➤ Δομικός ρόλος <u>α. Στον πρόλογο</u> εισάγεται το θέμα, δηλαδή δίνεται η ευκαιρία στον συγγραφέα να αναπτύξει τις ιδέες του υπό μορφήν απάντησης. <u>β. Συνοχή/μετάβαση από παράγραφο σε παράγραφο</u>	
3. Ερώτηση χωρίς απάντηση	<u>Στο τέλος του κειμένου</u> ➤ Περιεχόμενο Διατυπώνονται με έμφαση προβληματισμοί ή διλήμματα, με τα οποία ο συγγραφέας διατυπώνει τον προβληματισμό του ➤ Ως προς τον δέκτη Συμβάλλουν στον αναστοχασμό και στον προβληματισμό του αναγνώστη	
4. Ερώτηση - σχόλιο	➤ Δηλώνεται η στάση του ομιλητή απέναντι στα λεγόμενα (π.χ. ειρωνεία, αμφισβήτηση, αγανάκτηση, καταγγελία κ.λπ.).	

Γιατί ο συγγραφέας επιλέγει	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
Μικροπερίοδο ή βραχυπερίοδο λόγο	➤ Ως προς το περιεχόμενο χρησιμοποιείται στο κείμενο όταν σκοπός του πομπού είναι να παρουσιάσει με απλό και εύληπτο τρόπο τις ιδέες, τις θέσεις/ισχυρισμούς του, τους προβληματισμούς του ➤ Ως προς το ύφος: ανάλογα και με το λεξιλόγιο, προσδίδει στο ύφος απλότητα, οικειότητα
Μακροπερίοδος λόγο (Διαδοχική υπόταξη) αξιοποιείται συνήθως σε επιστημονικά και επιχειρηματολογικά κείμενα που έχουν αποδεικτικό χαρακτήρα	➤ Ως προς το περιεχόμενο: Η επιλογή αυτή αναδεικνύει με σαφήνεια τις λογικές σχέσεις ανάμεσα στις προτάσεις της περιόδου (αιτία-αποτέλεσμα, προϋπόθεση-αποτέλεσμα, ενέργεια-σκοπός, επιχειρήματα-συμπέρασμα κ.λπ. Ορισμένες φορές, όμως το περιεχόμενο γίνεται δυσνόητο για τον μέσο αναγνώστη. ➤ Ως προς το ύφος: με αυτόν τον τρόπο το ύφος γίνεται σύνθετο, πυκνό.
Ελλειπτικές προτάσεις	➤ Ως προς το περιεχόμενο δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στις λέξεις/νοήματα αυτών των προτάσεων ➤ Ως προς την πρόθεση του πομπού (ανάλογα με το περιεχόμενο) π.χ. ο/η συγγραφέας σκοπό έχει να προβληματίσει, να ευαισθητοποιήσει, να αποδοκιμάσει, να καταγγείλει, να ειρωνευτεί κ.λπ ➤ Ως προς το ύφος προσδίδουν προφορικότητα στο ύφος, αν σε αυτές χρησιμοποιείται λεξιλόγιο του καθημερινού λόγου.

Γιατί ο συγγραφέας επιλέγει	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
Ασύνδετο Ανάλογα με το περιεχόμενο! Ανάλογα με το πλήθος των πληροφοριών	➤ Ως προς το περιεχόμενο • οι συγγραφείς επιλέγουν το ασύνδετο σχήμα για να παρουσιάσουν με περιεκτικό τρόπο πλήθος ομοειδών πληροφοριών (π.χ. σκοπούς με τελικές προτάσεις, αποτελέσματα με αποτελεσματικές προτάσεις, προϋποθέσεις ή υποθετικούς συλλογισμούς με χρονικοϋποθετικές προτάσεις κ.λπ.) ➤ Ένταση (συναισθηματική-δραματική) ➤ Ρυθμός-τόνος αν συνδέονται με κόμμα πολλές προτάσεις, τότε ο ρυθμός μπορεί να είναι γοργός ή και ασθματικός, με την έννοια ότι το κόμμα δηλώνει μικρή παύση, ενώ η τελεία δηλώνει μεγαλύτερη παύση.
Πολυσύνδετο	➤ Ως προς το περιεχόμενο Δηλώνεται με emphaticό τρόπο το νόημα
Επιδοτική αντίθεση (όχι μόνο δεν...αλλά...)	➤ Ως προς το περιεχόμενο Δηλώνεται με emphaticό τρόπο το νόημα

2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΠΡΟΣΟΧΗ: Λαμβάνουμε υπόψη μας την ιδιότητα του συγγραφέα, τον κειμενικό τύπο, τον δέκτη και την επικοινωνιακή περίσταση

Να αιτιολογήσετε την επιλογή του πομπού να χρησιμοποιήσει τη γλώσσα με	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
Αναφορική / δηλωτική λειτουργία όταν κυριαρχεί η κυριολεκτική χρήση του λόγου,	➤ Ως προς το περιεχόμενο και την πρόθεση Με την επιλογή της λογικής-κυριολεκτικής χρήσης της γλώσσας επιτυγχάνεται η ακρίβεια και η σαφήνεια του λόγου, διότι σκοπός του/τα συγγραφέα είναι να γίνουν κατανοητά τα νοήματα. Η πρόθεσή του είναι να ενημερώσει, να πληροφορήσει
Συνυποδηλωτική/ ποιητική/συγκινησιακή της λειτουργία (μεταφορικός λόγος, σχήματα λόγου, λέξεις συγκινησιακά φορτισμένες κ.λπ.)	➤ Ως προς το περιεχόμενο των φράσεων το μήνυμα δηλώνεται με έμμεσο τρόπο και όχι πληροφοριακά). ➤ Ως προς το ύφος Ο λόγος γίνεται εικονοπλαστικός, οπότε το ύφος αποκτά παραστατικότητα ➤ Ως προς τον δέκτη -Επίκληση στο συναίσθημα σκοπός η έκφραση ή πρόκληση συναισθημάτων -δημιουργούνται συνειρμοί και κινητοποιείται η σκέψη του δέκτη -μπορεί η πρόθεση του/της συγγραφέα να είναι: να προβληματίσει ή και να ευαισθητοποιήσει τους δέκτες.

3. ΣΧΗΜΑΤΑ ΛΟΓΟΥ

Ορισμοί σχημάτων λόγου που εμφανίζονται στα μη λογοτεχνικά κείμενα

α. Σχήματα λόγου που άλλα σημαίνουν και άλλα εννοούν

Η ειρωνεία είναι η χρήση λέξεων ή φράσεων με προσποίηση που το σημασιολογικό τους περιεχόμενο είναι αντίθετο από αυτό που έχει στο νου του ο ομιλητής. Χρησιμοποιείται για να χλευάσει, να σατιρίσει ή να εκφράσει δυσπιστία

Οξύμωρο: Πρόκειται για μία φράση με συνδυασμό λέξεων που ως προς το περιεχόμενο βρίσκονται σε λογική αντίφαση. Παρά τη λογική αντίφαση όμως, το νόημα του συνδυασμού, είναι ορθό, λογικό. Με άλλα λόγια, το οξύμωρο παίζει με τις αντιφάσεις, ξεπερνώντας τις προφανείς διαφορές και αποκαλύπτοντας μία κρυμμένη αλήθεια. [Παραδείγματα](#)

- «το άδικο κράτος δικαίου», σημαίνει ένα κράτος, που θέλει να λέγεται κράτος δικαίου, ενώ δεν τηρεί τις αποφάσεις της δικαιοσύνης.
- δώρον άδωρον, γερασμένα νιάτα, η σιωπηλή κραυγή

Σύμβολο: Πρόκειται για μία λέξη συνυποδηλωτική, δηλαδή μία λέξη που μπορεί να υποδηλώνει μία άλλη σημασία από την αρχική της, την κυριολεκτική. Ως σύμβολα μπορεί να χρησιμοποιηθούν ήρωες δραμάτων π.χ. Αντιγόνη, γεγονότα ιστορικά π.χ. Βατερλό, ονόματα έργων π.χ. Οδύσσεια κ.λπ

β. Σχήματα λόγου που προσδίδουν έμφαση στο περιεχόμενο

Η αντίθεση είναι η παράθεση δύο εννοιών, ιδιοτήτων, καταστάσεων, ενεργειών, εικόνων που έχουν ολότελα διαφορετικά γνωρίσματα. Χρησιμοποιείται για να τονιστεί η διαφορά ή η αντίθεση μεταξύ τους και να γίνει η έκφραση πιο έντονη και πειστική.

Η άρση και θέση είναι η ρητορική τεχνική στην οποία πρώτα λέγεται τι δεν είναι κάτι ή τι δεν συμβαίνει και αμέσως μετά τι είναι ή τι συμβαίνει. Χρησιμοποιείται για έμφαση και για να τονιστεί η αντίθεση

Επανάληψη: σαν σχήμα λόγου είναι η τεχνική με την οποία ένα στοιχείο του λόγου επαναλαμβάνεται ώστε να εστιαστεί σ' αυτό η προσοχή του αναγνώστη ή του ακροατή.

Σα γλωσσικός δείκτης συνοχής δηλώνει ότι γίνεται λόγος για το ίδιο θέμα

Κλιμακωτό: Αυξάνει βαθμιαία η ένταση στην παρουσίαση μιας σειράς από ενέργειες ή καταστάσεις

Πλεονασμός: Για να εκφραστεί ένα νόημα χρησιμοποιούνται περισσότερες λέξεις από όσες χρειάζονται κανονικά.

Σχήμα παραλληλίας ονομάζεται το σχήμα λόγου με το οποίο ένα νόημα εκφράζεται συγχρόνως και καταφατικά και αποφατικά

Απαντήσεις που αιτιολογούν την επιλογή συγκεκριμένων σχημάτων λόγου

α. Σχήματα λόγου που δημιουργούν εικονοπλαστικό και παραστατικό λόγο	
1. Μεταφορές 2. Συγκινησιακά φορτισμένες λέξεις 3. Παρομοιώσεις 4. Προσωποποιήσεις 5. Περιγραφή 6. Αφήγηση	➤ Ως προς το περιεχόμενο Με τις εννοιακές μεταφορές επιτυγχάνεται η απεικόνιση/συγκεκριμενοποίηση αφηρημένων ιδεών, δημιουργούνται συνειρμοί στον δέκτη ➤ Επίκληση στο συναίσθημα Επειδή αποτελούν μέσα επίκλησης στο συναίσθημα, εκφράζονται και προκαλούνται συναισθήματα με σκοπό (ανάλογα με το περιεχόμενο) να ευαισθητοποιήσουν, να προβληματίσουν, να καταγγείλουν, να παρακινήσουν κ.λπ ➤ Ως προς το ύφος αποκτά παραστατικότητα, ζωντάνια, ποικιλία ➤ Ως προς τον δέκτη κινητοποιείται η σκέψη του, αφού προκαλούνται συνειρμοί
Ειδικότερα οι αναλογίες	➤ Ως προς το περιεχόμενο: Διευκολύνουν τον αναγνώστη να κατανοήσει την έννοια ή το φαινόμενο που παρουσιάζεται, καθώς παρουσιάζονται οι ομοιότητες αυτού με κάποιο άλλο που είναι οικείο στον δέκτη.. Όταν μάλιστα το κείμενο είναι επιστημονικό, οι αναλογίες απλοποιούν, εκλαϊκεύουν και κάνουν πιο προσιτό το κείμενο στο μέσο αναγνώστη ➤ Ως προς το ύφος <u>Όταν πρόκειται για μεταφορική αναλογία</u> προσδίδουν ζωντάνια και παραστατικότητα στο ύφος, δημιουργούν συνειρμούς στον δέκτη, προσελκύουν την προσοχή του.

β. Σχήματα λόγου που προσθέτουν έμφαση στο νόημα/μήνυμα (Πάντα ανάλογα με το περιεχόμενο)	
Κλιμακωτό, σχήμα παραλληλίας, επανάληψεις	➤ Ως προς το περιεχόμενο Δίνεται έμφαση, τονίζεται ιδιαίτερα η σημασία των λεγομένων, ο αναγνώστης εστιάζει την προσοχή του στο συγκεκριμένο σημείο. ➤ Σημείωση: Η επανάληψη ενδέχεται να αξιοποιείται και ως γλωσσικός δείκτης συνοχής, για να δηλωθεί ότι γίνεται λόγος για το ίδιο θέμα.
Αντίθεση	➤ Ως προς το περιεχόμενο Δίνεται έμφαση στις διαφορές
Αρνητική διατύπωση Ανάλογα με τη σημασία, με την έγκλιση και το ρηματικό πρόσωπο <u>Παράδειγμα ερώτησης</u> Στο κείμενο, η προτροπή του συγγραφέα σε ένα νέο διατυπώνεται με αποφατική διατύπωση (άρνηση): «Μην επιτρέψετε να σας υποδουλώσουν» και όχι με κατάφαση (π.χ. «Προστατεύστε την ελευθερία σας»). Ποια διατύπωση είναι πιο αποτελεσματική κατά τη γνώμη σου;	➤ Ως προς το περιεχόμενο Γενικά, δηλώνεται με emphaticό τρόπο το μήνυμα π.χ. προτροπή, αποτροπή κ.λπ. <u>Απάντηση</u> Η αρνητική διατύπωση είναι πιο αποτελεσματική, επειδή εμπεριέχει την αίσθηση μιας προειδοποίησης/απαγόρευσης για την αποφυγή ενός κινδύνου, μιας απειλής, κάτι που ενεργοποιεί πιο άμεσα τα αντανακλαστικά του αναγνώστη. Αντίθετα, μια προτροπή με καταφατική διατύπωση μπορεί πιο εύκολα να αγνοηθεί ή να υποτιμηθεί.
Σχήμα άρσης και θέσης	➤ Ως προς το περιεχόμενο Αποσαφηνίζεται καθαρότερα μία έννοια, δηλαδή το θέμα του κειμένου Προσδίδει έμφαση ➤ Ως προς τον δέκτη εγείρει το ενδιαφέρον του αναγνώστη, ώστε να κατανοήσει ορθότερα μια έννοια

γ. Προσέγγιση ενός θέματος	
Με χιούμορ	➤ Ως προς το περιεχόμενο Αντιμετωπίζονται σοβαρά θέματα με ελαφρότητα Επιδιώκεται η αμεσότητα και η οικειότητα κατά την επικοινωνία με τον δέκτη, ο οποίος αισθάνεται πιο ευχάριστα και ταυτίζεται ευκολότερα με τις απόψεις του πομπού.
Σχήματα λόγου Ειρωνεία και οξύμωρο ως μέσο πειθούς και σχήμα λόγου ανάλογα πώς εκφέρεται η ειρωνεία– λεκτικά ή με στίξη	➤ Ως προς το περιεχόμενο Αξιοποιείται ως μέσο πειθούς κατά την επίκληση στο συναίσθημα. Αποτελεί έναν εμφαντικό τρόπο με τον οποίο ο συγγραφέας αποκαλύπτει την αρνητική στάση του απέναντι σε προβλήματα, θεσμούς, ενέργειες, πρόσωπα. Αναδεικνύεται η διαφωνία του γράφοντος με το φαινόμενο, τις απόψεις, την κατάσταση που αναφέρει ➤ Ως μέσο πειθούς κατά την επίθεση στο ήθος του αντιπάλου ή σε περιπτώσεις ανασκευής επιχειρηματολογίας με διάθεση να υποβαθμιστούν τα επιχειρήματα του αντιλόγου Προσδίδεται ένταση και έμφαση στα λεγόμενά του ➤ Ως προς το ύφος Προσδίδει καταγγελτικό, ειρωνικό τόνο. ➤ Ως προς τον δέκτη Προβληματίζει τον δέκτη και κινητοποιεί τη σκέψη του, παρακινώντας τον ενδεχομένως σε δράση.

4. ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

SOS

Πάντα λαμβάνουμε υπόψη τη σημασία των λέξεων ως προς το περιεχόμενο και τα επικοινωνιακά χαρακτηριστικά του κειμένου

α. Είδος λεξιλογίου

Λόγιο	➤ Ως προς το ύφος: Το κείμενο αποκτά λόγιο, τυπικό, επίσημο, απρόσωπο ύφος ➤ Ως προς την πρόθεση: Όταν λειτουργεί ως σχόλιο, ορισμένες φορές εκφράζεται ειρωνεία!
Ειδικό λεξιλόγιο	➤ Ως προς το περιεχόμενο: Ανάλογα με τη σημασία και το πεδίο στο οποίο αναφέρεται βοηθά τον αναγνώστη να συνειδητοποιήσει το επιστημονικό, κοινωνικό, πολιτικό, αθλητικό κ.λπ. θέμα για το οποίο γίνεται λόγος. Η χρήση τους προσδίδει επιστημονική ακρίβεια στο περιεχόμενο του κειμένου
Απλό λεξιλόγιο Λαϊκό λεξιλόγιο-εκφράσεις του προφορικού λόγου	➤ Ως προς το περιεχόμενο: Το κείμενο γίνεται εύληπτο και κατανοητό ➤ Ως προς το ύφος Το ύφος αποκτά αμεσότητα, το ύφος γίνεται απλό, οικείο με αποτέλεσμα να γίνεται ευκολότερη η επικοινωνία με τον αναγνώστη αφού τα νοήματα γίνονται εύκολα αντιληπτά.
Ξένο λεξιλόγιο αξιοποιούνται ξένοι όροι από διάφορα και διαφορετικά κείμενα ανάλογα με το θέμα, το μέσον δημοσίευσης, το κοινό στο οποίο απευθύνονται οι συγγραφείς. π.χ. bodyshaming, trafficking, humanismus, zazz, influencer, internet, chatgpt, bro, κ.λπ. ονόματα πολυεθνικών εταιρειών, διεθνών οργανισμών κ.λπ.	➤ Ως προς το περιεχόμενο η αιτιολόγηση της επιλογής εξαρτάται από τη σημασία του ξένου λεξιλογίου, τον κειμενικό τύπο, το μέσον δημοσίευσης, τον πομπό και τον δέκτη.
	➤

β. Μέρη του λόγου Πάντα ανάλογα με τη σημασία και το είδος του κειμένου	
Επίθετα και προσδιορισμοί και ουσιαστικά με θετική ή αρνητική σημασία Περιγραφικά π.χ. ευφυής, ετερόφωτη μάθηση, αυτοδημιούργητος επιχειρηματίας Σε περίπτωση αφηγηματικού λόγου ή σε κείμενα με βιωματικό χαρακτήρα Αξιολογικά π.χ. επιζήμιος, ωφέλιμος, αποτελεσματικός κ.λπ	➤ Ως προς τη σημασία αξιοποιούνται για να περιγράψουν/να προσδώσουν ιδιότητες σε ανθρώπους ή να περιγράψουν καταστάσεις ➤ Ως προς το ύφος προσδίδεται παραστατικότητα στο ύφος ➤ Ως προς τη σημασία δηλώνεται αξιολογική κρίση ή σχόλιο-αποκαλύπτεται η στάση του/της συγγραφέα αναφορικά με όσα γράφονται
Περιγραφικός και αφηγηματικός λόγος Αξιοποιείται σε άρθρα, ρεπορτάζ, χρονογραφήματα, κείμενα με βιωματικό χαρακτήρα	➤ Ως προς το περιεχόμενο Μπορεί να χρησιμοποιείται για την περιγραφή της πραγματικότητας (γενικές αλήθειες), για περιστατικά ως αφορμή σε άρθρα ή ομιλίες, περιγραφή πειραμάτων κ.λπ. αφήγηση εμπειριών, γεγονότων του παρελθόντος κ.λπ. Το νόημα γίνεται εύληπτο ➤ Ως προς την επικοινωνιακή αποτελεσματικότητα Προσδίδει παραστατικότητα στο ύφος Κερδίζει την προσοχή του δέκτη, εγείρει το ενδιαφέρον του.

ΡΗΜΑΤΑ-ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΣΟΧΗ! Για να απαντούμε εύστοχα και τεκμηριωμένα σε απαντήσεις αναφορικά με τα παρεπόμενα των ρημάτων (ρηματικά πρόσωπα , εγκλίσεις και ρηματικοί χρόνοι) θα πρέπει πρωτίστως να αναγνωρίζουμε τη σημασία των ρημάτων ή των ρηματικών φράσεων, διότι:

Δεν υπάρχει ρήμα ή ρηματική φράση

- ✓ μόνο με ρηματικό πρόσωπο.
- ✓ μόνο με ρηματικό χρόνο
- ✓ μόνο με ρηματική έγκλιση
- ✓ χωρίς σημασία!

Ερωτήσεις για τα ρήματα

Η λεξική σημασία των ρημάτων συνεκφέρεται με τα παρεπόμενά του

Ρηματικές εγκλίσεις
και τροπικότητα

Ρηματικά
πρόσωπα
Σημασία

Ρηματικοί
Χρόνοι

Ενεργητική και παθητική σύνταξη

Ενεργητική σύνταξη Προσωπική σύνταξη	➤ Ως προς το περιεχόμενο Τονίζεται το υποκείμενο του μεταβατικού ρήματος, δηλαδή το πρόσωπο που δρα, ενεργεί, αισθάνεται κ.λπ. Επειδή ο λόγος ακολουθεί τη λογική σειρά των συμμετεχόντων στην ενέργεια-δράση, είναι πιο κατανοητός, το νόημα γίνεται εύληπτο και κατανοητό.
Παθητική σύνταξη Σε ορισμένα κείμενα (επιστημονικά άρθρα, δοκίμια αποδεικτικού χαρακτήρα, αποσπάσματα βιβλίων, εισηγήσεις σε συνέδρια) προτιμάται γενικά η παθητική σύνταξη	➤ Ως προς το περιεχόμενο Τονίζεται η δραστηριότητα, δηλαδή το ενδιαφέρον του αναγνώστη στρέφεται περισσότερο προς το πληροφοριακό περιεχόμενο του κειμένου και λιγότερο προς το πρόσωπο που ενεργεί. ➤ Ως προς το ύφος Με τον τρόπο προσδίδεται αντικειμενικότητα, επιστημονική εγκυρότητα στον λόγο και καθιστά το ύφος σοβαρό, απρόσωπο
Απρόσωπη σύνταξη	➤ Ως προς τη σημασία Η απάντηση κρίνεται από τη σημασία του απρόσωπου ρήματος ή της απρόσωπης έκφρασης, η οποία μπορεί να δηλώνει ορισμένη μορφή τροπικότητας

Ρηματικές φράσεις και ονοματοποίηση

Ρηματικές φράσεις	➤ Ως προς το περιεχόμενο: Ο λόγος γίνεται πιο αναλυτικός με αποτέλεσμα τα νοήματα να γίνονται καλύτερα αντιληπτά από τον αναγνώστη. Αναδεικνύονται τα πρόσωπα που ενεργούν ή παθαίνουν κάτι...
Ονοματοποίηση	➤ Ως προς το περιεχόμενο Δεν δηλώνεται το πρόσωπο που ενεργεί ή παθαίνει, με αποτέλεσμα το μήνυμα να είναι γενικόλογο. ➤ Ως προς το ύφος: Με τη χρήση ονοματοποίησης το ύφος γίνεται πυκνό, δυσνόητο ,το κείμενο αποκτά λόγιο χαρακτήρα

Οπτική γωνία

Για να κατανοήσουμε τις απαντήσεις για τη χρήση των ρηματικών προσώπων ,πρέπει να διευκρινίσουμε τι σημαίνει οπτική γωνία στα μη λογοτεχνικά κείμενα

SOS

Οπτική γωνία είναι ο τρόπος με τον οποίο προσεγγίζει και αντιμετωπίζει κάποιος ένα θέμα, ζήτημα, πρόβλημα, μια κατάσταση.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ/ΑΠΡΟΣΩΠΗ /ΟΥΔΕΤΕΡΗ	ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΗ/ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ
Ο πομπός προσεγγίζει το θέμα από μια απρόσωπη σκοπιά, είναι ουδέτερος και απροκατάληπτος, δεν καταφεύγει σε υποκειμενικές κρίσεις. Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί την αναφορική λειτουργία της γλώσσας, τη δηλωτική σημασία π.χ. στα επιστημονικά κείμενα, τις μελέτες, στην περιγραφή επιστημονικών και αφηρημένων εννοιών κ.λπ.	Ο πομπός προσεγγίζει το θέμα από προσωπική σκοπιά και παραθέτει υποκειμενικές κρίσεις. Αυτές μπορεί να προκύπτουν από προσωπικές αναλύσεις και ερμηνείες ή προσωπικά βιώματα. Π.χ. στα κείμενα με βιωματικό χαρακτήρα, στα στοχαστικά δοκίμια, σε ομιλίες, άρθρα γνώμης κ.λπ.

Ευθύς και πλάγιος λόγος

Πλάγιος λόγος	➤ Ως προς το περιεχόμενο Μεταφέρονται τα λόγια κάποιου προσώπου, οπότε είναι έμμεσος λόγος, ➤ Ως προς το ύφος Ο λόγος, συγκριτικά με τον ευθύ, είναι τυπικός, σοβαρός και επίσημος Προσδίδει στο κείμενο αφηγηματικό χαρακτήρα ➤ Ως προς την οπτική γωνία Δηλώνει αποστασιοποίηση και αντικειμενικότητα
Ευθύς λόγος	➤ Ως προς το περιεχόμενο κάνει εύληπτο το νόημα ➤ Πειστικότητα προσθέτει πειστικότητα στο λόγο, καθώς η μεταφορά των λόγων σε πλάγιο λόγο θα μπορούσε να «παραποιήσει» ή «διαφοροποιήσει» το αρχικό τους νόημα και αναδεικνύεται η αξιοπιστία του πομπού ➤ Ως προς το ύφος Ο ευθύς λόγος προσδίδει ζωντάνια αμεσότητα και παραστατικότητα στο κείμενο, δημιουργεί ένα κλίμα οικειότητας με τον αναγνώστη και τον βοηθάει να βιώσει άμεσα τις απόψεις που μεταφέρονται. ➤ Ως προς τον δέκτη Σπάει η μονοτονία του λόγου με αποτέλεσμα να ελκύεται το ενδιαφέρον του αναγνώστη
Αυτούσια μεταφορά λόγων Παράθεση λόγων άλλων (ειδικοί, επιστήμονες, φιλόσοφοι, απλοί άνθρωποι κ.λπ.) Μαρτυρίες-Συνεντεύξεις-	➤ Ως προς το περιεχόμενο Κερδίζουν σε πειστικότητα διότι μεταφέρονται χωρίς τη διαμεσολάβηση του/της συγγραφέα. Έτσι αποφεύγεται πιθανή διαστρέβλωση των λεγομένων.

Η μαρτυρία (Φάκελος Υλικού σελίδα 95) έχει, ως τεκμήριο, βιωματικό χαρακτήρα, **οικείο τόνο, προφορικότητα**. Μια τύπου εξομολόγηση προς τον αναγνώστη και **τα γραφόμενα παίρνουν αποδεικτική αξία** ως γεγονότα που ο γράφων έζησε. **Αγγίζει συναισθηματικά τον δέκτη** η εκάστοτε μαρτυρία (αφήγηση ή περιγραφή), **προβληματίζει, κινητοποιεί τη σκέψη**.

Ρηματικά πρόσωπα

γ' ρηματικό πρόσωπο ενικό ή πληθυντικό

Ανάλογα με το κειμενικό είδος και τη σημασία των ρημάτων	
σε κείμενα επιστημονικά, εισηγήσεις ειδικών σε συνέδρια κ.λπ., άρθρα σχολιασμού, συνεντεύξεις επιστημόνων και ειδικών, πληροφοριακά κείμενα με σκοπό την αντικειμενική ενημέρωση ή την παρουσίαση ενός ζητήματος. στα οποία αξιοποιούνται ορισμένες απόψεις με φράσεις όπως « Αξίζει να σημειωθεί ότι...», «αναφέρθηκε ότι...» «Εύστοχα επισημάνθηκε πρόσφατα ότι...», «Θεωρείται συχνά ότι... », « Γίνεται φανερό ότι... » « γενικεύεται η αίσθηση ότι... » και απρόσωπη σύνταξη (από κριτήρια της Τράπεζας Θεμάτων)	➤ Ως προς το περιεχόμενο Διατυπώνονται θέσεις-διαπιστώσεις, γενικές αλήθειες, κ.λπ. για την πραγματικότητα με ευρύτερη ισχύ-καθολικότητα- και αποδοχή. ➤ Ως προς την πρόθεση και την οπτική γωνία -Πρόθεση του συγγραφέα είναι να προσδώσει αντικειμενικότητα και καθολικό κύρος στα λεγόμενα του. -Ο /η συγγραφέας φαίνεται ουδέτερος, αποστασιοποιημένος... ➤ Ύφος πληροφοριακό , ουδέτερο, απρόσωπο, αντικειμενικό

α' ενικό πρόσωπο

Ανάλογα με τη σημασία των ρημάτων ,των εγκλίσεων και των κειμενικών ειδών	
A. Κείμενα επιστημονικά, εισηγήσεις ειδικών σε συνέδρια κ.λπ., άρθρα σχολιασμού, συνεντεύξεις επιστημόνων, ειδικών, δοκίμια Ρήματα που δηλώνουν την υποκειμενικότητα της άποψης «έχω την αίσθηση», «κατά την προσωπική μου γνώμη...» «κατανοώ την ανάγκη ... όμως δεν πιστεύω...» κ.λπ. από κριτήρια της Β' λυκείου	➤ Ως προς το θέμα και το περιεχόμενο Εκφράζεται με έμφαση η προσωπική θέση ή ένσταση του συντάκτη ➤ Ως προς την πρόθεση Να πληροφορήσει, να ενημερώσει, να πείσει για την ορθότητα των απόψεών του ή να ανασκευάσει τον αντίλογο
B. Μαρτυρίες, κείμενα με αφηγηματικό και βιωματικό χαρακτήρα, στοχαστικά δοκίμια, ταξιδιωτικές εντυπώσεις, κριτικές, συνεντεύξεις Ρήματα που δηλώνουν ενέργειες, σκέψεις, διλήμματα, συναισθήματα, βιώματα, ψυχικές καταστάσεις π.χ. «νιώθω πως»,	➤ Ως προς το περιεχόμενο Εκφράζονται προσωπικές θέσεις, συναισθήματα, στοχασμοί, βιώματα κ.λπ Η αφήγηση αποκτά βιωματικό χαρακτήρα ➤ Ύφος και δέκτης, σκοπός -Προσδίδεται προσωπικός, οικείος τόνος ή εξομολογητική διάθεση (ανάλογα με τη σημασία των ρημάτων) -Ο λόγος γίνεται πιο άμεσος -προκαλείται συναισθηματική αντίδραση του δέκτη (καταγράφουμε τα συναισθήματα) λόγω του περιεχομένου και της εγκυρότητας του προσωπικού βιώματος.

α' πληθυντικό πρόσωπο

Ανάλογα με τη σημασία των ρημάτων και το κειμενικό είδος	
➤ Ως προς το θέμα	προσδίδεται καθολικότητα στο θέμα, δίνεται στις απόψεις που εκφράζονται χαρακτήρας καθολικού ενδιαφέροντος -ίσως- και συνυπευθυνότητας.
➤ Ως προς τον συντάκτη	Ταυτόχρονα, δηλώνεται η ένταξη των συγγραφέων σε μια κοινωνική ομάδα ή στο αναγνωστικό κοινό ...με το οποίο έχουν κοινή ιδιότητα ή κοινά ενδιαφέροντα και προβληματισμούς
➤ Ως προς τη στάση του/της συγγραφέα	-Η χρήση του α' πληθυντικού προσώπου μπορεί, επίσης, να αποκαλύπτει τη διάθεση του/της συγγραφέα να περιορίσει τον έντονα διδακτικό τόνο. Με την επιλογή αυτή μετριάζεται ο διδακτισμός και ο δογματισμός του κειμένου και ο αναγνώστης είναι περισσότερο δεκτικός στο να συμμετάσχει στον προβληματισμό του συγγραφέα. -Με αυτή την επιλογή ο/η συγγραφέας εκφράζει μετριοπάθεια / διαλλακτικότητα / έλλειψη δογματισμού. Με αυτόν τον τρόπο «κερδίζει» τον αναγνώστη, αποτρέπει ενδεχόμενη αρνητική του αντίδραση που θα προκαλούσε η απολυτότητα στην παρουσίαση των απόψεων.
➤ Ως προς το ύφος	Το κείμενο σε επίπεδο ύφους λόγου αποκτά ζωντάνια και αμεσότητα
➤ Ως προς την πρόθεση του συγγραφέα	-Πρόθεση του συγγραφέα είναι να προβληματίσει, να ευαισθητοποιήσει, να παρακινήσει τους/τις αναγνώστες/στριες να... -Με την επιλογή του συγκεκριμένου ρηματικού προσώπου δεν εξαιρεί τον εαυτό του/της και κερδίζει τόσο την προσοχή όσο και την εύνοια του αποδέκτη/τριας του μηνύματος καθώς οι αναγνώστες/στριες έχουν την αίσθηση ότι ο συγγραφέας συνομιλεί/απευθύνεται με άμεσο τρόπο στο κοινό χωρίς την απόσταση της αυθεντίας
➤ Ως προς την αντίδραση του δέκτη	-Με αυτό τον τρόπο οι αναγνώστες/στριες συμμετέχουν στον προβληματισμό, οικειοποιούνται ή ταυτίζονται με τις απόψεις, ιδέες κ.λπ. των συγγραφέων

β' ρηματικό ενικό ή πληθυντικό πρόσωπο

- Ανάλογα με το κειμενικό είδος (π.χ. συνέντευξη ή μη διαδικαστικές οδηγίες, επιστολή ή άλλο),
- τη σημασία του ρήματος
- και την έγκλιση (π.χ. οριστική ή προτροπτική υποτακτική ή προστακτική)

Β' ενικό πρόσωπο (π.χ. που κοιμάσαι, ξεγελάς, ελπίζεις, δεν είσαι)	➤ Ως προς τον δέκτη Με αυτή την επιλογή, ο δέκτης έχει την αίσθηση ότι απευθύνεται με άμεσο τρόπο στον ίδιο ➤ Ως προς το ύφος (αμεσότητα, οικειότητα) και έτσι ενισχύεται το αίσθημα οικειότητας αφού δίνεται μια διάσταση άμεσης και προσωπικής επικοινωνίας με τον καθένα ξεχωριστά.
Β' πληθυντικό πρόσωπο (π.χ. εάν δεν καταλαβαίνετε, περιηγηθείτε, αντικρίστε)	➤ Ως προς τον δέκτη Προσελκύει την προσοχή του, ανανεώνεται το ενδιαφέρον του Με αυτή την επιλογή, ο δέκτης έχει την αίσθηση ότι ο/η συγγραφέας απευθύνεται με άμεσο τρόπο σε αυτόν ➤ Πρόθεση ανάλογα με τη σημασία και την έγκλιση (π.χ. παρακινεί, προτρέπει, αποτρέπει, προβληματίζει, ευαισθητοποιεί κ.λπ.) ➤ Ως προς το ύφος αμεσότητα, οικειότητα, παραινετικό, προτροπικό

Ρηματικοί χρόνοι

Ανάλογα με το κειμενικό είδος, το περιεχόμενο, την έγκλιση και την τροπικότητα	
Παροντικοί χρόνοι Ειδησεογραφία Δημοσιογραφικά άρθρα Δοκίμια, επιφυλλίδες Μελέτες Ομιλίες Εμπειρικές αλήθειες (Περιγραφή-αφήγηση)	➤ Ως προς τα θέματα Καταγραφή της επικαιρότητας Σχολιασμός γεγονότων και καταστάσεων της επικαιρότητας Αναφορά σε διαχρονικά θέματα Περιγραφή παροντικών συνθηκών-αναφορά στη σύγχρονη πραγματικότητα <u>Οι παροντικοί χρόνοι, δεν υποδηλώνουν πάντοτε πως κάτι συμβαίνει αυτή τη στιγμή, αλλά και πως κάτι συμβαίνει κατ' επανάληψη στο παρόν</u>
Παρελθοντικοί χρόνοι Κείμενα με αφηγηματικό χαρακτήρα	➤ Ως προς τα θέματα Αναφορά σε θέματα , γεγονότα ή καταστάσεις προγενέστερων χρόνων (ίσως με σκοπό τη σύγκριση με τις παροντικές συνθήκες) Αφήγηση γεγονότων σε χρονική σειρά
Μελλοντικοί χρόνοι	➤ Ως προς το περιεχόμενο Ενδέχεται να αναφέρονται σε -προβλέψεις -τον αντίκτυπο ορισμένων ενεργειών ή επιλογών στο μέλλον -προσδοκίες-προσδοκώμενη κατάσταση

Ρηματικές εγκλίσεις

Σχετίζονται με την τροπικότητα	
Οριστική Υποτακτική Προστακτική	Βεβαιωτική διατύπωση Επιθυμία, ευχή, ενδεχόμενο, προτροπή Συμβουλή, προτροπή/αποτροπή

Εκφράσεις τροπικότητας (εγκλίσεις και ενός φράσεις)

Βεβαιότητα (αν πρόκειται για πραγματικά γεγονότα ή επιστημονικές αλήθειες) Αν πρόκειται για επιχείρημα	➤ Ως προς το περιεχόμενο Ο/η συγγραφέας επιλέγει να διατυπώσει με βεβαιότητα το μήνυμα ότι... ➤ Ως προς την πειθώ τότε αυξάνεται η πειστικότητα ενός επιχειρηματολογίας
Πιθανότητα (ανάλογα πάντα με τη σημασία των λεγομένων)	Υποκειμενική οπτική ➤ ο συγγραφέας πιθανολογεί -επειδή εξετάζει κάποιο θέμα και από άλλη οπτική γωνία -για να μη φανεί δογματικός και απόλυτος ➤ ως προς τον δέκτη με αυτόν τον τρόπο κινητοποιείται η σκέψη και το ενδιαφέρον του δέκτη, προβληματίζεται για...
Υποχρέωση- αναγκαιότητα	➤ Ως προς το περιεχόμενο Η διατύπωση του μηνύματος με αυτή την επιλογή το ενισχύει και αναδεικνύει τη σημαντικότητα και σπουδαιότητά του

5.Σημεία στίξης

α. ΣΗΜΕΙΑ ΣΤΙΞΗΣ Ανάλογα με το περιεχόμενο	
Η άνω τελεία (·)	➤ Ως προς το περιεχόμενο δηλώνει αρκετά στενό νοηματικό σύνδεσμο με τα προηγούμενα και χρησιμεύει για να σημειώνουμε μικρότερη διακοπή παρά με την τελεία και μεγαλύτερη παρά με το κόμμα
Οι δύο τελείες (:)	➤ Ως προς το περιεχόμενο -δηλώνουν ότι θ' ακολουθήσει παράθεμα από ξένο κείμενο, απόφθεγμα, παροιμία ή ευθύς λόγος. -Χρησιμοποιείται ακόμη στις περιπτώσεις που αναλύεται ή ερμηνεύεται κάτι που έχει προηγηθεί.
Τα αποσιωπητικά	➤ Ως προς το περιεχόμενο <u>Στο τέλος της πρότασης</u> Όταν αποσιωπάται κάτι που είναι γνωστό ή λειτουργούν υπαινικτικά, ή υπονοούν κάτι
β. ΣΗΜΕΙΑ ΣΤΙΞΗΣ Σχολιαστικά	
Τα αποσιωπητικά στον τίτλο ή στο κείμενο(...)	-Πριν από <u>μια λέξη της πρότασης</u> προσδίδουν έμφαση ή λειτουργούν σχολιαστικά , δηλαδή δηλώνεται συγκίνηση ή έντονα συναισθήματα(αγωνία, ειρωνεία, επιφύλαξη, ντροπή, αποδοκιμασία κ.λπ.)
Το θαυμαστικό	Μπορεί να δηλώνει έμφαση, έκπληξη, θαυμασμό, απορία, ειρωνεία
Το ερωτηματικό	δηλώνει τη διάθεση με την οποία αναφέρονται ορισμένες απόψεις των συγγραφέων (αβεβαιότητα, αμφισβήτηση, αποδοκιμασία, ειρωνεία)

β. ΛΕΞΕΙΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΙΟΝΤΑΙ ΣΕ ΣΗΜΕΙΑ ΣΤΙΞΗΣ	
Παρένθεση()	➤ Ως προς το περιεχόμενο Οι παρενθέσεις διευκρινίζουν, αποσαφηνίζουν, συμπληρώνουν, αναλύουν όσα έχει αναφέρει ο συγγραφέας . Έχουν περισσότερο επεξηγηματικό ρόλο και βοηθούν να αποφευχθεί η σύγχυση του αναγνώστη.
Οι παύλες (- -)	➤ Ως προς το περιεχόμενο -τονίζεται το περιεχόμενο μιας φράσης ή μιας λέξης.
Λέξεις σε εισαγωγικά « »	➤ Ως προς τη σημασία -αποδίδεται μεταφορική σημασία στη λέξη - φράση. -ξένος όρος -λέξεις ή φράσεις που ανήκουν σε ειδικό λεξιλόγιο ή σε κάποιο γλωσσικό ιδίωμα, ιδιόλεκτο ή επίπεδο λόγου - μεταφέρονται αυτούσια λόγια άλλου - τίτλοι βιβλίων, εφημερίδων, κ.λπ. - προσδίδουν έμφαση ➤ Ως σχόλιο -εκφράζουν ειρωνεία, καταγγελία, σαρκασμό, αποδοκιμασία κ.λπ.

Πηγές

- Πύλη για την Ελληνική γλώσσα
- Μαρία Κάππου, Νεοελληνική γλώσσα, όλη η θεωρία για την Α΄, Β΄ και Γ΄ λυκείου, εκδόσεις 24 Γράμματα
- Μαρία Κάππου, Νεοελληνική γλώσσα για την Α΄, Β΄ και Γ΄ λυκείου, Η θεωρία στην Πράξη, εκδόσεις 24 Γράμματα
- Μαρία Κάππου , Αποδελτίωση ερωτήσεων θεωρία; Α΄ λυκείου
- Μαρία Μποβολή ,Αποδελτίωση ερωτήσεων Β΄ και Γ΄ λυκείου
- Τράπεζα θεμάτων -ενδεικτικές απαντήσεις Α΄, Β΄ και Γ΄ λυκείου